

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต

จินตนา เขียวน้อย* และ พรพนวดี ขำจริง

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000

*keawnoyjintana@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยในจังหวัดภูเก็ตและ เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต ประชากรจำนวน 317,093 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของ เกรงซีและมอร์แกน ได้จำนวน 324 คน ใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยในจังหวัดภูเก็ตนั้นในเรื่องผลตอบแทนมีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.907$, S.D. = 0.769), หากนำเครื่องจักรปริมาณมากและสามารถผลิตได้ในปริมาณสูงจะมีผลต่อการรับแรงงานส่งผลให้การย้ายถิ่นของแรงงานไทยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.157$, S.D. = 1.018), ค่าครองชีพมีอัตราสูงส่งผลต่อการย้ายถิ่นในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.608$, S.D. = 0.781)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต ในเรื่องของตลาดมีการรองรับแรงงานอย่างเพียงพอส่งผลต่อการย้ายถิ่นคนไทยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.503$, S.D. = 2.382), การผลิตสินค้าออกมาในราคาสูงส่งมีความต้องการของตลาดน้อยลงทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.324$, S.D. = 0.765) และ หากผู้ประกอบการผลิตสินค้าลดลงจะทำให้มีผลต่อตลาดแรงงานจะมีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.256$, S.D. = 0.786)

คำสำคัญ: ปัจจัยทางเศรษฐกิจ แรงงานคนไทย

บทนำ

แรงงานเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความสำคัญในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จังหวัดภูเก็ตก็เป็นหนึ่งในจังหวัดหนึ่ง ที่มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานไร้ฝีมือ หรือกึ่งฝีมือ เดิมจังหวัดแรดื่บูกขนาดใหญ่ สร้างรายได้ให้แก่ คนในภูเก็ตจำนวนมาก และมีการสร้างถนน สถานีราชการ โรงแรม ด้วยแรดื่บูก บวกกับจังหวัดภูเก็ต มีภูมิประเทศลักษณะ เป็นเกาะ ล้อมรอบด้วยทะเล จึงทำให้การท่องเที่ยวใน จังหวัดภูเก็ตขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเมื่อปีพ.ศ.2556 นโยบายขึ้นค่าแรงขั้นต่ำในทุกจังหวัดของรัฐบาลได้ส่งผลจังหวัดภูเก็ต มีค่าแรงขั้นต่ำเพิ่มขึ้นจากเดิม 310 บาท เพิ่มขึ้น 330 บาท ทำให้จังหวัดภูเก็ต เป็นที่น่าสนใจของกลุ่ม แรงงาน ทำให้ตลาดแรงงานเป็นที่น่าสนใจแรงงาน เนื่องจากนโยบายขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการจ้างงานสูงขึ้นและมีความต้องการแรงงานลดลง จึงอาจเพิ่มจำนวนการย้ายถิ่นแรงงานจากนอกภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยที่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) ตั้งแต่ปี 2546 โดยมีประชากร อายุ 60 ปีหรือมากกว่าเป็นจำนวน 6.60 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด จากนั้นมา ในปี 2558 จำนวนผู้สูงอายุก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของประชากรทั้งหมด จึงทำให้ปัญหาขาดแคลนแรงงาน บวกกับปัญหาการเรียนไม่ตรงสาขา และทำให้แรงงานจำนวนมากขาดคุณภาพ จึงไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดปรากฏการณ์ที่มีตำแหน่งงานว่างแต่หาคนทำงานไม่ได้ และในภาพรวมคนจบระดับสูง ล้นตลาด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของแรงงาน เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาทักษะและสร้างแรงจูงใจและให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานที่เข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยในจังหวัดภูเก็ต และเพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ บทความ สิ่งพิมพ์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป พลະปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่น โดยการสร้างแบบสอบถาม มี 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทย ต่อการเข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ คือ ส่งผลน้อยที่สุด (1) ส่งผลน้อย (2) ส่งผลปานกลาง (3) ส่งผลมาก (4) และ ส่งผลมากที่สุด (5) ได้กำหนดมาตร ระดับการส่งผลต่อการย้ายถิ่น ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ที่ดิน ทุน แรงงาน เทคโนโลยี ผู้ประกอบการ วัสดุอุปกรณ์ และ ตลาด นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม แต่ละข้อของแต่ละด้านว่าสอดคล้องกับ ประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด แล้วหาผลรวม ของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อดูดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Concurrence : IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00 เพื่อนำมา ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30คน และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดย วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของCronbach ทำการประมวลผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีครอนบาค Cronbach โดยหาค่าความเชื่อมั่น ในส่วนของลักษณะการเข้ามาทำงานของแรงงานคนไทย ในจังหวัดภูเก็ต

ผลและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่1 จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต พบว่า จังหวัด ภูเก็ตมีอัตราค่าแรงขั้นต่ำส่งผลต่อระดับการย้ายถิ่นปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.960, S.D. = 0.735) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปนัดดา สินอาภา, 2538) แบบแผนการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าสู่เมืองที่เจริญแล้ว มีลักษณะ 3 แบบด้วยกัน คือการเคลื่อนย้ายอย่างถาวร ชั่วคราวและย้ายตามฤดูกาล แรงผลักดันอันสำคัญได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากความแห้งแล้งของถิ่นที่อยู่เดิม การว่างงาน และความต้องการมีรายได้ที่สูงขึ้น จังหวัดภูเก็ตมีผลตอบแทนสูงส่งผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.907, S.D. = 0.769) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รมฉัตร พัฒนศิริ: (2538): ชื่อวิทยานิพนธ์: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายเข้าสู่ถิ่นปลายทาง : ศึกษา เฉพาะผู้ย้ายถิ่นที่ต้องการหางานทำในเมืองหลัก นครราชสีมา ชลบุรี และสงขลา-หาดใหญ่ พบว่า ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมาและชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่ส่วน ใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่เป็นโสด และมีระดับการ ศึกษาประถมศึกษาและต่ำกว่า ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-29 ปี ส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีงานทำในถิ่นต้นทางอยู่แล้ว โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงานหรือ ทำการค้า ผู้ย้ายเข้าสู่ชลบุรีส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงาน ในถิ่นต้นทางเป็นลูกจ้าง ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา และ สงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ทำงานให้ครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง เมื่อย้ายเข้ามายังถิ่นปลายทางแล้ว ผู้ย้ายถิ่นเกือบ ทั้งหมดได้งานทำ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็น ลูกจ้าง ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมาและชลบุรี ส่วนใหญ่มี อาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพหรือการจัดการ ซึ่ง ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทการบริการ การขนส่ง สาธารณูปโภค ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ มีอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการหรือขนส่ง และ อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมก่อสร้าง เหมืองแร่ ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมาส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างต่อวันน้อยกว่า 310 บาท และผู้ย้ายเข้าสู่ชลบุรีและสงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ได้รับ ค่าจ้างต่อวันไม่เกิน 70 บาท ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา เกือบครึ่งมีถิ่นต้นทางอยู่ในรัศมี 200-400 กม. ผู้ย้าย เข้าสู่ชลบุรีเกือบครึ่งมีถิ่นต้นทางอยู่ในรัศมีมากกว่า 400 กม. และผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่กว่าครึ่งมีถิ่น ต้นทางอยู่ในรัศมีน้อยกว่า 200 กม. ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่ ไม่เคยอยู่ในถิ่นปลายทางมาก่อน ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา ประมาณครึ่งหนึ่งมีญาติอยู่ในถิ่นปลายทาง และอาศัยญาติ เป็นผู้ติดต่อหางานให้ ขณะที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าสู่ชลบุรีและ สงขลา-หาดใหญ่ มีญาติอยู่ในถิ่นปลายทางไม่ถึงครึ่ง และติดต่อหางานในถิ่นปลายทางด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์กับการเลือกถิ่นปลายทางพบว่า ลักษณะทาง ประชากร ได้แก่ เพศ และภาคที่อาศัยอยู่เดิม ลักษณะทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพการทำงานในถิ่นต้นทาง, การมีงานทำในถิ่นปลายทาง,

อาชีพในถิ่นปลายทาง, ประเภท อุตสาหกรรมในถิ่นปลายทาง, ค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทาง และระยะทาง และเครือข่ายทางสังคม ได้แก่ การมีญาติ อยู่ในถิ่นปลายทาง และผู้ติดต่อหางานในถิ่นปลายทาง มีความสัมพันธ์กับการเลือกถิ่นปลายทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จากการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การจำแนก พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกถิ่นปลายทางเมืองหลักนครราชสีมา คือระยะทาง เมืองหลักชลบุรี และเมือง หลักสงขลา-หาดใหญ่ คือ ภาคที่อาศัยอยู่เดิม เหตุที่ค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทางและประเภท อุตสาหกรรมในถิ่นปลายทางไม่ได้เป็นตัวกำหนดการเลือก ที่สำคัญของผู้ย้ายถิ่นกลุ่มนี้ เนื่องจากข้อมูลผู้ย้ายถิ่นในการศึกษานี้ เป็นผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาต่ำ และเป็นการ ย้ายภายในภาคเป็นส่วนใหญ่ ผู้ย้ายถิ่นจึงไม่ได้คำนึงถึง ปัจจัยค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทาง และประเภทอุตสาหกรรม ในถิ่นปลายทางเท่าไรนัก ดังนั้นรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรจะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรื่องความต้องการแรงงาน ในพื้นที่ที่ต้องการหรือขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งค่าจ้างและ ประเภทอุตสาหกรรมในถิ่นปลายทาง ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อ เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ที่จะย้ายถิ่น

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต พบว่า จังหวัดภูเก็ต ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่อการเข้ามาทำงานของแรงงานในจังหวัด ภูเก็ต ตลาดมีการรองรับแรงงานอย่างเพียงพอส่งผลต่อการย้ายถิ่นคนไทย ($\bar{x} = 3.503$, S.D. = 2.382) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รังสรรค์ เครือคำ, 2539): ชื่อวิทยานิพนธ์: ความปรารถนาต่อการย้ายถิ่นไปเมืองใหญ่ของทายาทเกษตรกร ในเขตอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ทายาทเกษตรกรมีความปรารถนาต่อ การย้ายถิ่นไปเมืองใหญ่ โดยมีประเด็นด้านการทำงานเป็นสิ่งจูงใจ มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าในเมืองใหญ่มีงานให้เลือกทำหลาย สาขา ค่าตอบแทนแรงงานสูง มีงานหลายตำแหน่งให้เลือกทำ และมีเครื่องมือช่วยทุ่นแรงในการทำงาน ในประเด็นด้านการศึกษาที่มีความสำคัญรองลงมา เหตุผลคือในเมืองใหญ่สถานศึกษา มีความหลากหลายสาขาวิชาให้เลือกเรียน สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย หลังจบการศึกษามีโอกาสทำงานมากกว่า และสถานศึกษา อยู่ใกล้แหล่งวิชาการ ส่วนประเด็นด้านสภาพแวดล้อมโดยให้เหตุผลว่าในเมืองใหญ่มีสวนสาธารณะที่สวยงาม มีห้างสรรพสินค้า มากมาย มีแหล่งท่องเที่ยวแปลกใหม่ และการคมนาคมสะดวกสบาย โดยภาพรวมแล้วทายาทเกษตรกรมีความปรารถนาต่อการย้ายถิ่น ไปเมืองใหญ่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐาน ผลปรากฏว่า จำนวนครั้งของ การเข้าเมืองและระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ความปรารถนาต่อการย้ายถิ่นของทายาทเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความปรารถนาของ ทายาทเกษตรกร ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของทายาทเกษตรกร เกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญได้แก่ ขาดเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อ สถานศึกษาระดับสูงไม่มีในท้องถิ่น และสถานศึกษาขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เกี่ยวกับการงานที่สำคัญได้แก่ ในท้องถิ่น ไม่มีงานให้ทำ ค่าตอบแทนแรงงานต่ำ และขาดแหล่งงานที่ ต่อเนื่องให้เลือกทำ เกี่ยวกับการครอบครัวที่สำคัญได้แก่ ค่าใช้จ่าย ในครอบครัวไม่เพียงพอ สุขอนามัยของคนในครอบครัวไม่ดี ความคาดหวังในอนาคตของทายาทเกษตรกรได้แก่ คาดหวัง ที่จะมียาชีพที่มั่นคง มีการศึกษาสูง มีครอบครัวที่รักและเข้าใจกัน มีถิ่นฐานครอบครัวที่เป็นหลักแหล่งและอยู่ใกล้กับเครือญาติ มี อาชีพอยู่ในท้องถิ่นตนเอง ช่วยเหลือสังคมและได้รับการยกย่อง จากสังคม มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สำหรับความ ต้องการช่วยเหลือจากทางราชการ ได้แก่ ต้องการให้ช่วยเหลือ ด้านการศึกษาแก่เยาวชน ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ต้องการให้มี การพัฒนาโครงสร้างบริการพื้นฐานมีการจัดตั้งโรงงานรองรับ สินค้าเกษตรกรรม มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกระจายความ เจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนเกี่ยวกับ แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตรช่วยเหลือเรื่องระบบ ชลประทาน ช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรและสินค้าพื้นบ้านอื่น ๆ และต้องการให้สนับสนุน เกี่ยวกับงานอาชีพในชนบท

สรุปผลการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน พบว่า จังหวัด ภูเก็ตมีอัตราค่าแรงขั้นต่ำสูงส่งผลกระทบต่อระดับการย้ายถิ่นปานกลาง ($\bar{x} = 3.960$, S.D. = 0.735) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปนัดดา สินอาภา, 2538) แบบแผนการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าสู่เมืองที่เจริญแล้ว มีลักษณะ 3 แบบด้วยกัน คือการเคลื่อนย้ายอย่างถาวร ชั่วคราวและย้ายตามฤดูกาล แรงผลักดันอันสำคัญได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากความแห้งแล้งของถิ่นที่อยู่เดิม การว่างงาน และความต้องการมีรายได้ที่สูงขึ้น จังหวัดภูเก็ตมีผลตอบแทนสูงส่งต่อการย้ายถิ่นของแรงงานไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.907$, S.D. = 0.769) สอดคล้องกับงานวิจัยของร่มฉัตร พัฒนศิริ: (2538): ชื่อวิทยานิพนธ์: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายเข้าสู่ถิ่นปลายทาง : ศึกษา เฉพาะผู้ย้ายถิ่นที่ต้องการหางานทำในเมืองหลัก นครราชสีมา ชลบุรี และสงขลา-

หาดใหญ่ พบว่า ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา และชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่เป็นโสด และมีระดับการศึกษาประถมศึกษาและต่ำกว่า ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีงานทำในถิ่นต้นทางอยู่แล้ว โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงานหรือ ทำการค้า ผู้ย้ายเข้าสู่ชลบุรีส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงาน ในถิ่นต้นทางเป็นลูกจ้าง ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา และ สงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ทำงานให้ครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง เมื่อย้ายเข้ามายังถิ่นปลายทางแล้ว ผู้ย้ายถิ่นเกือบ ทั้งหมดได้งานทำ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็น ลูกจ้าง ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา และชลบุรี ส่วนใหญ่มี อาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพหรือการจัดการ ซึ่ง ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทการบริการ การขนส่ง สาธารณูปโภค ขณะที่ผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ มีอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการหรือขนส่ง และ อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมก่อสร้าง เหมืองแร่ ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา ส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างต่อวันน้อยกว่า 310 บาท และผู้ย้ายเข้าสู่ชลบุรีและสงขลา-หาดใหญ่ ส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างต่อวันไม่เกิน 70 บาท ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา เกือบครึ่งมีถิ่นต้นทางอยู่ในรัศมี 200-400 กม. ผู้ย้าย เข้าสู่ชลบุรี เกือบครึ่งมีถิ่นต้นทางอยู่ในรัศมีมากกว่า 400 กม. และผู้ย้ายเข้าสู่สงขลา-หาดใหญ่กว่าครึ่งมีถิ่น ต้นทางอยู่ในรัศมีน้อยกว่า 200 กม. ผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่ ไม่เคยอยู่ในถิ่นปลายทางมาก่อน ผู้ย้ายเข้าสู่ นครราชสีมา ประมาณครึ่งหนึ่งมีญาติอยู่ในถิ่นปลายทาง และอาศัยญาติ เป็นผู้ติดต่อหางานให้ ขณะที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าสู่ชลบุรีและ สงขลา-หาดใหญ่ มีญาติอยู่ในถิ่นปลายทางไม่ถึงครึ่ง และติดต่อหางานในถิ่นปลายทางด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์กับการเลือกถิ่นปลายทางพบว่า ลักษณะทาง ประชากร ได้แก่ เพศ และภาคที่อาศัยอยู่เดิม ลักษณะทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพการทำงานในถิ่นต้นทาง, การมีงานทำในถิ่นปลายทาง, อาชีพในถิ่นปลายทาง, ประเภทอุตสาหกรรมในถิ่นปลายทาง, ค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทาง และระยะทาง และเครือข่ายทางสังคม ได้แก่ การมีญาติ อยู่ในถิ่นปลายทาง และผู้ติดต่อหางานไว้ในถิ่นปลายทาง มีความสัมพันธ์กับการเลือกถิ่นปลายทางอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.001 จากการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การจำแนก พหุ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกถิ่นปลายทางเมือง หลักนครราชสีมา คือระยะทาง เมืองหลักชลบุรี และเมือง หลักสงขลา-หาดใหญ่ คือ ภาคที่อาศัยอยู่เดิม เหตุที่ค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทางและประเภท อุตสาหกรรมในถิ่นปลายทางไม่ได้เป็นตัวกำหนดการเลือก ที่สำคัญของผู้ย้ายถิ่นกลุ่มนี้ เนื่องจากข้อมูลผู้ย้ายถิ่น ในการศึกษาเป็น ผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาต่ำ และเป็นการ ย้ายภายในภาคเป็นส่วนใหญ่ ผู้ย้ายถิ่นจึงไม่ได้คำนึงถึง ปัจจัยค่าจ้างต่อวันในถิ่นปลายทาง และประเภทอุตสาหกรรม ในถิ่นปลายทางเท่าไรนัก ดังนั้นรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรจะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรื่องความต้องการแรงงาน ในพื้นที่ที่ต้องการหรือขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งค่าจ้างและ ประเภทอุตสาหกรรมในถิ่นปลายทาง ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อ เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ที่จะย้ายถิ่น

1.2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต พบว่า จังหวัด ภูเก็ต ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่อการเข้ามาทำงานของแรงงานในจังหวัด ภูเก็ต ตลาดมีการรองรับแรงงานอย่างเพียงพอส่งผลต่อการย้ายถิ่นคนไทย ($\bar{x} = 3.503$, S.D. = 2.382) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รังสรรค์ เครือคำ., 2539): ชื่อวิทยานิพนธ์: ความปรารถนาต่อการย้ายถิ่นไปเมืองใหญ่ของทนายทเกษตรกร ในเขตอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ทนายทเกษตรกรมีความปรารถนา ต่อ การย้ายถิ่นไปเมืองใหญ่ โดยมีประเด็นด้านการงานเป็นสิ่งสนใจ มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าในเมืองใหญ่มีงานให้เลือกทำหลายสาขา ค่าตอบแทนแรงงานสูง มีงานหลายตำแหน่งให้เลือกทำ และมีเครื่องมือช่วยทุ่นแรงในการทำงาน ในประเด็นด้านการ ศึกษา มีความสำคัญรองลงมา เหตุผลคือในเมืองใหญ่สถานศึกษา มีความหลากหลายสาขาวิชาให้เลือกเรียน สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย หลังจบการศึกษามีโอกาสทำงานมากกว่า และสถานศึกษา อยู่ใกล้แหล่งวิชาการ ส่วนประเด็นด้านสภาพแวดล้อมโดยให้ เหตุผลว่าในเมืองใหญ่มีสวนสาธารณะที่สวยงาม มีห้างสรรพสินค้า มากมาย มีแหล่งท่องเที่ยวแปลกใหม่ และการคมนาคมสะดวกสบาย โดยภาพรวมแล้วทนายทเกษตรกรมีความปรารถนาต่อการย้ายถิ่น ไปเมืองใหญ่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐาน ผลปรากฏว่า จำนวนครั้งของ การเข้าเมืองและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ความปรารถนาต่อการย้ายถิ่นของทนายทเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความปรารถนาของ ทนายทเกษตรกร ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของทนายทเกษตรกร เกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญได้แก่ ขาดเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อ สถานศึกษาระดับสูงไม่มีในท้องถิ่น และสถานศึกษาขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เกี่ยวกับการงานที่สำคัญได้แก่ ในท้องถิ่น ไม่มีงานให้ทำ ค่าตอบแทน

แรงงานต่ำ และขาดแหล่งงานที่ ต่อเนื่องให้เลือกทำ เกี่ยวกับการครอบครัวที่สำคัญได้แก่ ค่าใช้จ่าย ในครอบครัวไม่เพียงพอ สุนัขนามัยของคนในครอบครัวไม่ดี ความคาดหวังในอนาคตของทนายทเกษตรกรได้แก่ คาดหวัง ที่จะมีโอกาสที่มั่นคง มีการศึกษาสูง มี

ครอบครัวที่รักและเข้าใจกัน มีถิ่นฐานครอบครัวที่เป็นหลักแหล่งและอยู่ใกล้กับเครือญาติ มี อาชีพอยู่ในท้องถิ่นตนเอง ช่วยเหลือสังคม และได้รับการยกย่อง จากสังคม มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สำหรับความ ต้องการช่วยเหลือจากทางราชการ ได้แก่ ต้องการให้ช่วยเหลือ ด้านการศึกษาแก่เยาวชน ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ต้องการให้มี การพัฒนาโครงสร้างบริการพื้นฐานมีการจัดตั้ง โรงงานรองรับ สินค้าเกษตรกรรม มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกระจายความ เจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ต้องการให้รัฐบาล สนับสนุนเกี่ยวกับ แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตรช่วยเหลือเรื่องระบบ ชลประทาน ช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรและสินค้าพื้นบ้านอื่น ๆ และต้องการให้สนับสนุน เกี่ยวกับงานอาชีพในชนบท

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

2.1.1 จากผลการศึกษาพบว่าแรงงานคนไทยส่วนใหญ่ เรียนรู้จาก กลุ่มแรงงานด้วยกัน อาจทำให้ไม่กล้าที่จะสมัครงาน หากไม่มีคนชักชวน ดังนั้นผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัด อบรม ในการปฏิบัติงาน ของแรงงานประเภทต่าง ๆ

2.1.2. จากผลการศึกษาพบว่าแรงงานคนไทยส่วนใหญ่ พบว่า แรงงานคนไทยที่ย้ายเข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ตจะทำงาน เกี่ยวกับการบริการ เช่น พนักงานโรงแรม พนักงานขับรถ พนักงานเสิร์ฟ เป็นต้น เนื่องจากไม่ต้องมีการศึกษาสูงก็สามารถทำงานได้ เพราะฉะนั้น ผู้ประกอบที่ต้องการพนักงานด้านอื่น ๆ ควรมีการติดประกาศ ข่าวสาร หรือ แหล่งข้อมูลให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาไปถึงความต้องการเข้ามาทำงานของแรงงานคนไทยในอาชีพ ต่าง ๆ ของจังหวัด ภูเก็ต เพื่อให้ข้อมูลเหล่านี้ เป็นประโยชน์เพื่อการคำนวณวิจัยและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อไปในอนาคต.

2.2.2. ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการศึกษาและมีความละเอียดที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

2.2.3. การวิจัยครั้ง ต่อไปอาจจะศึกษาถึงทัศนคติของคนในภูเก็ตที่มีต่อแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่ลึกลงไปเกี่ยวกับแรงงานคนไทยที่เข้ามาทำงานในจังหวัด ภูเก็ต

บรรณานุกรม

- กรกช ปริตวงศ์. (2541). การรื้อย้ายชุมชนแออัดคลองเตยระยะที่ 3 กรณีศึกษา: ชุมชนวัชรพล-รามอินทรา. (วิทยานิพนธ์) กัณยารัตน์ มีสุข. (2545). ปัจจัยที่กำหนดและผลกระทบของการย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค. (วิทยานิพนธ์) กิตติ บรรจงรัตนงาม และ บัณฑิต จุลาสัย. (2536). การศึกษาการย้ายที่อยู่อาศัยในเขตสัมพันธวงศ์. (วิทยานิพนธ์) กิตติ วรกิจวัฒน์ และ สุภากร จันทวานิช. (2544). ชื่อวิทยานิพนธ์การย้ายถิ่นของชาวชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่เขตเทศบาล เมืองนครปฐมหลังภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ.
- กิตติศักดิ์ ตรารุ่งเรือง. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัยในอนาคตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์)
- ขวัญหทัย สุขวิสัย. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก บริเวณท่าเรือแหลมฉบัง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านแหลมฉบังและชุมชนบ้านหนองคล้าใหม่. (วิทยานิพนธ์)
- จันทนา สรุป. (2534). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมในเขตราชบุรี. (วิทยานิพนธ์)
- ชญัญ ชีวภรณ์ภักดิ์ และ วรณศิริ ฟีร์พันธ์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานย่านบางลำภู. (วิทยานิพนธ์)
- ทวิศุศล กังคศิเทียม. (2547). การย้ายถิ่นกลับในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม, สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม.
- ทิพย์สุดนธ์ ประดับพงศ์. (2535). ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพฯและจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์).
- ธนกร จาตะวงษ์ และ ประดิษฐ์ ชาสมบัติ. (2540). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การย้ายถิ่นของสมาชิกครัวเรือนเกษตร. (วิทยานิพนธ์).

- ธาดา เชื้อมอญ. (2558). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล. (วิทยานิพนธ์)
- บัญญัติ ยง่วน และ คณะ. (2544). การปรับตัวของผู้ย้ายถิ่นในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์)
- ประกฤษ รินทรานุรักษ์. (2541). ที่อยู่อาศัยในชุมชนชนบทกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. (วิทยานิพนธ์)
- ประภา คงปัญญา. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบการย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพมหานครกับจังหวัด ในเขตปริมณฑล ระหว่างปี 2518-2523 และปี 2528-2533. (วิทยานิพนธ์)
- ประกาศรี จิตพัฒนไพบุลย์ และ ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภาณุ. (2536). การจัดหาที่อยู่อาศัยของลูกจ้างแรงงานย่านอุตสาหกรรม กรณีศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์)
- ประมวล กระจำจรธชัย. (2521). การย้ายถิ่นของประชากรเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2517. (วิทยานิพนธ์)
- ประสาร ศรีศุภชัยยา. (2539). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยชั่วคราวและถาวรของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง. (วิทยานิพนธ์)
- ปลายมาศ ขุนภักดี อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ สุรีย์พร พันพื้ง และ สันหัต เสริมศรี. (2542). การย้ายถิ่นของหนุ่มสาวในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กรณีศึกษาความแตกต่างทางเพศ. (วิทยานิพนธ์)
- ปิยวรรณ เปี่ยมคล้า. (2558). ปัจจัยกำหนดการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา: ผลกระทบต่อผู้ประกอบการและกลยุทธ์การรับมือ กรณีศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และโยธิน แสงวดี. (2548). ผลกระทบจากการย้ายถิ่นออกของสมาชิกในครัวเรือนต่อการใช้ที่ดิน: กรณีศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์)
- พลกร สัตย์เชื้อ และปรีวิชญ์ พิทยาภินันท์. (2559). สิ่งจูงใจต่อการปลูกยางพาราในพื้นที่นาของเกษตรกรตำบลท่าอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาข้าม.
- พิมพ์ลักษณ์ ดีสวัสดิ์ และ เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2541). ความตั้งใจย้ายถิ่นเพื่อหางานทำ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตพื้นที่ที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างกัน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์)
- ภครिता พิจารณ์ และ จงรักษ์ หงส์งาม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์)
- ไมเคิล ริทซ์. (2544). ผลกระทบของปัจจัยการค้าต่อการขยายตัวของผลิตผลทางการเกษตรของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์)
- รณันตร พัฒนศิริ. (2538). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายเข้าสู่ถิ่นปลายทาง : ศึกษา เฉพาะผู้ย้ายถิ่นที่ต้องการหางานทำในเมืองหลัก นครราชสีมา ชลบุรี และสงขลา-หาดใหญ่. (วิทยานิพนธ์)
- รวมสุข สุขมาก. (2537). รูปแบบการขยายตัวของชุมชนเมืองไทยในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์)
- รังสรรค์ เครือคำ. (2539). ชื่อวิทยานิพนธ์: ความปรารถนาต่อการย้ายถิ่นไปเมืองใหญ่ของทายาทเกษตรกร ในเขตอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์)
- รัชนี้ คูโณปกรณ์. (2542). การย้ายถิ่นครั้งแรกไปทำงานเป็นแรงงานไร้ฝีมือในตลาดแรงงานต่างประเทศของสตรีไทย กรณีศึกษา : จังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์)
- รัตติกง สุนทรพิณ. (2537). การใช้แรงงานสตรีเชิงเศรษฐกิจของครอบครัวในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. (วิทยานิพนธ์)
- วรพจน์ แซ่หลี่. (2536). แผนแบบการย้ายถิ่นประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2528-2533. (วิทยานิพนธ์)
- วรรณรัตน์ รัตนวรงค์, Sara R Curran, สุรีย์พร พันพื้ง, ปราโมทย์ ประสาทกุล และ ชาย โพธิ์สิตา. (2545). การย้ายถิ่นกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน: กรณีศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์)
- วรรณดา ขอบอรัญญา และ เพ็ญพร วีระสวัสดิ์. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์)
- วรัญญา แตรวิจิตร. (2537). ผลกระทบของการพัฒนาเมืองต่อพื้นที่เกษตรกรรมในเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์)
- วรัญญา ลับเลิศลบ, โยธิน แสงวดี, อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม และ อมรา สุนทรธาดา. (2545). การย้ายถิ่นในภาคใต้ของประเทศไทย : การวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีของ Lee. (วิทยานิพนธ์)

- วิภาวี ศรีเพียร, กฤตยา อาชวนิจกุล, ปราโมทย์ ประสาทกุล, ชื่นฤทัย กาญจนจิตรา และ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2543). คุณภาพชีวิตการทำงานกับการย้ายถิ่นของแรงงาน. (วิทยานิพนธ์)
- สอาด สินไชย, เนาวรัตน์ พลายน้อย, อุทัย ดุลยเกษม และ ศักดิ์ชัย ศิริพัฒน์. (2544). พฤติกรรมการย้ายถิ่นของครัวเรือนชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม : กรณีศึกษา จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส. (วิทยานิพนธ์)
- สิงห์บุรีของพนักงานที่ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- สุกัญญา อาชีวะวิทย์. (2534). ชื่อวิทยานิพนธ์: การย้ายถิ่นเข้าสู่เขตอุตสาหกรรมใหม่ : ศึกษาการย้ายถิ่นในเขต อุตสาหกรรมอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์)
- สุทธิดา ช่างสม. (2546). ความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน เมื่อมีสมาชิกวัยแรงงานย้ายถิ่นออกชั่วคราว. (วิทยานิพนธ์)
- สุภร คุ่มทองคำ. (2543). การส่งเงินหรือสิ่งของกลับบ้านของผู้ย้ายถิ่นเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์)
- สุรพงศ์ อัครวานันท์. การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของผู้ใช้แรงงานในโรงงาน. (วิทยานิพนธ์)
- สุรัตน์ ชุ่มจิตต์. (2537). วิถีชีวิตของผู้ย้ายถิ่นชาวเหนือในมหานครกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์)
- สุวพร ผาสุก. (2558). โครงการ: พฤติกรรมการย้ายถิ่นของแรงงานในประเทศไทย: การย้ายถิ่นของแรงงานมีผลกระทบต่อความแตกต่างของค่าจ้างในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมหรือไม่.
- สุวรรณณี ชมภูจันทร์. (2540). พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร ความพึงพอใจในข่าวสารและสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของคนชนบทในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์)
- เสาวลักษณ์ วิศว์วิกรานต์. (2543). ผลกระทบของค่าจ้างขั้นต่ำต่อการจ้างงานแรงงานไร้ฝีมือ. (วิทยานิพนธ์)
- อัฐพล ลิ้มจำรูญรัตน์ และ วิโรจน์ ศรีสุภานนท์. (2544). ผลกระทบทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง. (วิทยานิพนธ์)
- อุตสาหกรรม. (2534). อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.
- โอภาส ศรีจันทร์เมิตร์ และ วิจิตร ระวีวงศ์. (2537). การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการย้ายถิ่นของแรงงาน เข้าสู่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์)